

■ MENLA HAGYATÉKA

A Kékcárcú Isten tanítása

■ TESZÁR DÁVID

MIKLÓS ÁDÁM A RÁK PÉLDÁJÁVAL VILÁGÍT RÁ A NYUGATI ORVOSTUDOMÁNY ÉS A TRADICIONÁLIS TIBETI MEDICINA KÖZÖTTI SZEMLÉLETBELI KÜLÖNBΣÉGRE.

A betegségek hosszú távú oka a tudatlanság. A tudatlanságból ered a harag, a vágy és a mentális tompaság – mindaz, amit a buddhista filozófia a tudat három mérgének nevez.” – írja Rinpoche Rechung a tibeti gyógyászatról szóló klasszikus, 1976-ban publikált munkájában (*Tibetan Medicine*). Csupán ebből a mondatból is nyilvánvaló az a mélyreható, kibékíthetetlen szemléletbeli különbség, amely elválasztja egymástól a mechanisztikus szemléletű modern nyugati orvostudományt és a hagyományos, holisztikus alapállású keleti (kínai, indiai és tibeti) medicinákat. Az 1987-es születésű, Skóciában diplomázott Miklós Ádám az ázsiai gyógyítási rendszerek talán legkevésbé ismert tagját, a tibeti orvoslást veszi szemügyre második dokumentumfilmjében, a *Menla hagyatékában*. Miklós nem vált radikálisan témát az előző dokujához képest, hiszen a *Dolma lányai* (2013) is a tibeti buddhizmussal foglalkozott, csak ott a tradicionális gyógy-módok helyett a szerzetesi életformára, nevezetesen egy csoport kathmandui szerze-

tesnő (ún. *bhikkuni*) mindennapi tevékenységére fókuszált. (2013 egyébként a reflektorfénybe ritkán kerülő buddhista remetenők éve volt, ugyanis Lee Chang-jae ugyanebben az esztendőben mutatta be a koreai szerzetesnőkről szóló dokumentumfilmjét *On the Road* címmel.)

A tibeti kozmológia szerint az alkotás elnevezésében szereplő Szangje Menla (a Kékcárcú Istenségként is ismeretes Gyógyító Buddha) hagyományozta az emberiségre a tibeti medicina elméleti és metodológiai rendszerét. Miklós előbb a dél-indiai Bangalor városába kalauzolja a nézőt, ahol a tibeti rákkutatás és rákkezelés egyik vezető személyisége ismerteti a tibeti orvoslás alapjait. Dr. Dorjee Rhapsen Neshar szerint a tibeti gyógyítás esetében a gyökérprobléma felkutatása és megoldása az elsődleges cél, nem pedig a tüneti kezelés. Az embert a maga energetikai teljességében igyekeznek megérteni, ekként a beteget az életmódjáról, szokásairól és táplálkozásáról kérdezik, miközben nagy hangsúlyt fektetnek olyan diagnosztikai módszerekre, mint a pulzus

„A Gyógyító Buddha hagyományozta”
(Dr. Dorjee Rhapsen Neshar)

kitapintása és a vizelet vizsgálata. Együttal arról is képet kapunk, hogy Dr. Neshar a buddhista princípiumok szerint éli a saját személyes életét is, tehát nincs lényegi határvonal köz- és magánélete között: a történelmi Buddha Nemes Nyolcórétű Ösvényét minden esetben érvényesíti igyekszik.

A dokumentumfilm másik helyszínén, Dharamszalában (Észak-India) a tibeti orvoslás leghíresebb oktatási intézményén (Men-Tsee-Khang) keresztül nyerünk betekintést egy orosz diáklány és egy tibeti tanár életébe, miközben interjúkat láthatunk indiai rákbetegekkal és azok családtagjaival. Az intézmény egyik tanára gyorstalpalót nyújt a helyi gyógynövény-kivonatokat alapuló tibeti gyógyszerekről és felvázolja a tibeti gyógyászat három alapvető testnedv-rendszerét, amelyek együttes egyensúlyi állapota eredményezi az ember egészségét: a *rLung* a levegő, a *mKhris-pa* a tűz, míg a *Bad-kan* a föld és a víz őseleméhez köthető energia. Az egyetemes metafizikai alapelvek fényében kevésbé meglepő, hogy ez a hármas felosztás pontosan egybevág az indiai ajurvédikus medicina ún. *tridosha*-tanával (*vata, pitta, kapha*).

Formailag Miklós alkotása kevés újdonságot nyújt (a narrátor elbeszélését a megszólaltatott szereplők választai szegélyezik), a téma iránt érdeklődők azonban egy merőben más, a nyugatinál sokkalta mélyebb és a lényegi elemeket nagyobb pontossággal megragadó gyógyítási *étoszt* ismerhetnek meg. Ahol az orvoslás üzleti tevékenység, ott a profitorientált hitelezők a betegségben tartásban érdekeltek. Ahol pedig az egészség mindent megelőző érték, ott valamennyi fél az ember testi/mentális/spirituális harmóniájának fenntartását (vagyis az *egészség* megőrzését és a kibillent egyensúlyi állapot visszaállítását) tűzi ki feltétlen és megmásíthatatlan célul. A *Menla hagyatéka* tanúbizonysága szerint a szemléleti világháborúban a tibeti gyógyításnak áll a zászló.

●
MENLA HAGYATÉKA (Legacy of Menla) – magyar-brit, 2015. Rendező, operatőr, vágó: **Miklós Ádám**. Írta: **Mariam Elka Ansari** és **Miklós Ádám**. Zene: **Robin Buitendijk**. Hang: **Császár Gábor**. Narrátor: **Tom Bennett**. Szereplők: **Dorjee Rhapsen Neshar**. Gyártó: **Arrabona Stúdió**. Producer: **Száki Adrián**, **Alex Co**. Társproducer: **Ferenczy Gábor**, **Szekeres Dénes**, **Szekeres Péter**, **Tóth András**. Forgalmazó: **Vertigo Média**. *Feliratos*. 70 perc.

